

Kehittämistoimikunta	§ 21	24.04.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 138	30.11.2023
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 162	12.12.2023

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys / Kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämällä menetelmällä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.
Päätös	Hyväksyttiin. ----- Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138

Sivistysjohtaja Matti Hursti

Kehittämistoimikunta	§ 21	24.04.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 138	30.11.2023
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 162	12.12.2023

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaa tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Ilmastotiekartassa ehdotetut toimenpiteet

Tiekartassa esitetyt toimenpiteet (ks. oheismateriaali) on ryhmitelty viiden otsikon alle:

Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne

- 22 toimenpidettä

Uudistuva energian tuotanto ja kulutus

- 13 toimenpidettä

Kiertotalous ja kestävä kulutus

- 14 toimenpidettä

Kehittämistoimikunta	§ 21	24.04.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 138	30.11.2023
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 162	12.12.2023

Sopeutuva ja luonnon monimuotoisuutta tukeva kaupunki

- 12 toimenpidettä

Kehittyvä ilmastotyö

- 18 toimenpidettä

Sivistysosastoa tai kaikkia osastoja koskevat seuraavat toimenpiteet:

1. Palvelurakenne suunnitellaan hiilineutraalia arkea tukevaksi
2. Päästövähennys on kriteerinä kuljetusten hankinnassa ja reittien koordinoinnissa
3. Kaupungin kiinteistöjen valaistusta ja katuvalaistusta vaihdetaan ledtekniikkaan sekä tuetaan muita toimijoita vastaavissa hankkeissa
4. Ilmastokriteerejä käytetään kaupungin hankinnoissa
5. Ruokahävikkiä vähennetään kaupungin ruokapalveluissa
6. Nostetaan kaupungin kiinteistöjen käyttöastetta monipuolistamalla niiden käyttöä
7. Kaupungin toimitiloihin hankitaan ensisijassa kierrätyskalusteita
8. Kaupungin varautumissuunnitelmissa huomioidaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat ääri-ilmiöt
9. Kaupunki ottaa huomioon ilmastonäkökulman kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan
10. Kehitetään edelleen digitaalisia palveluita ja sähköisiä asiointikanavia
11. Ilmastoasioista viestitään aktiivisesti ja tarjotaan vinkkejä vähähiiliseen arkeen
12. Hinkulähetteläs edistämään ilmastotoimenpiteiden toimeenpanoa
13. Lisätään sidosryhmäyhteistyötä ilmastoasioissa
14. Kaupungin henkilöstöä koulutetaan ilmastoasioissa
15. Vihreä Lippu -koulujen määrää lisätään ja sisällytetään ilmastokasvatusta entistä laajemmin koulujen ja varhaiskasvatuksen toimintaan
16. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä huomioidaan ilmastonmuutosta hillitsevät elintavat hyvinvointia rakentavien valintojen tukemisessa
17. Edistetään jakamistaloutta laajentamalla lainattavien ja vuokrattavien tuotteiden tarjontaa kirjastoissa
18. Ilmastoviisaista ratkaisuista myönnetään maksukevennyksiä kaupungin taksoissa
19. Järjestöavusten myöntämiskriteereissä ilmastoasiat ovat mukana
20. Edistetään etätyötilojen tarjontaa kaupungin kiinteistöissä
21. Huomioidaan ristikkäisvaikutukset ilmastoasioiden kehittämisessä

Toimenpiteet ovat luonteeltaan jatkuvia eli toimenpiteitä tehdään ilman määräaikoja kaudella 2024-30.

Edellä oleva toimenpideluettelo on toiminnan järjestämisen sisältöjen kannalta katsottuna laaja, mutta toisaalta kaikki toimenpiteet ovat eriasteisesti toteutettavissa. Osa toimenpiteistä voi edellyttää pitkääkin pohtimista, osa taas on helposti toteutettavissa.

Toimenpideluettelo on myös kattava, luetteloa ei ole välttämätöntä täydentää.

Toimenpiteiden suuri määrä tarkoittaa sitä, että toteutusta on pilkottava tarkoituksenmukaisesti osiin. Kaikki vastualueet ja tehtäväalueet eivät voi

Kehittämistoimikunta	§ 21	24.04.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 138	30.11.2023
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 162	12.12.2023

toteuttaa toimenpiteitä samalla tavalla eikä se ole perusteltuakaan.

Tehtävä- ja vastuualueita on tarpeen ohjeistaa niin, että ilmastotiekartan toimenpiteiden mukaiset konkreettiset tavoitteet/toimet kirjataan vuosittain joko toimintasuunnitelmiin tai lukuvuosisuunnitelmiin. Näin saadaan talteen ilmastotiekartan toteutustoimet raportointia varten.

Oheismateriaali - ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausunтовaihe syksy 2023

Esittelijä Sivistysjohtaja

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;

2. antaa pyydetyn lausunnon edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 12.12.2023 § 162
240/11.00.01/2022

Valmistelija Sivistysjohtaja Matti Hursti

Selosteosa on sama kuin hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138.

Esittelijä Sivistysjohtaja

Päätösehdotus Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;

2. antaa pyydetyn lausunnon edellä olevan selosteosan mukaisena (hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138).

Päätös Keskustelun jälkeen päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla Jussi Kytömäen ehdottamalla lisäyksellä: "Päiväkotien ja koulujen lähimetsät tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan myös uudisrakentamiskohteissa."

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jaana Heikkilä saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 17.51.

Merkittiin pöytäkirjaan, että jäsen Antti Järvensivu poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 17.59.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta

§ 21

24.04.2023

Hyvinvointilautakunta

§ 138

30.11.2023

Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 162

12.12.2023

Otteen oikeaksi todistaa

18.12.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Raija Lamppu
pöytäkirjanpitäjä

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta

§ 21

24.04.2023

Hyvinvointilautakunta

§ 138

30.11.2023

Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 162

12.12.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 162

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys / Hyvinvointilautakunnan lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämällä menetelmillä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138
240/11.00.01/2022

Sivistysjohtaja Matti Hursti

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaa tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Ilmastotiekartassa ehdotetut toimenpiteet

Tiekartassa esitetyt toimenpiteet (ks. oheismateriaali) on ryhmitelty viiden otsikon alle:

Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne

- 22 toimenpidettä

Uudistuva energian tuotanto ja kulutus

- 13 toimenpidettä

Kiertotalous ja kestävä kulutus

- 14 toimenpidettä

Sopeutuva ja luonnon monimuotoisuutta tukeva kaupunki

- 12 toimenpidettä

Kehittyvä ilmastotyö
- 18 toimenpidettä

Sivistysosastoa tai kaikkia osastoja koskevat seuraavat toimenpiteet:

1. Palvelurakenne suunnitellaan hiilineutraalia arkea tukevaksi
2. Päästövähennys on kriteerinä kuljetusten hankinnassa ja reittien koordinoinnissa
3. Kaupungin kiinteistöjen valaistusta ja katuvalaistusta vaihdetaan ledteknikkaan sekä tuetaan muita toimijoita vastaavissa hankkeissa
4. Ilmastokriteerejä käytetään kaupungin hankinnoissa
5. Ruokahävikkiä vähennetään kaupungin ruokapalveluissa
6. Nostetaan kaupungin kiinteistöjen käyttöastetta monipuolistamalla niiden käyttöä
7. Kaupungin toimitiloihin hankitaan ensisijassa kierrätyskalusteita
8. Kaupungin varautumissuunnitelmissa huomioidaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat ääri-ilmiöt
9. Kaupunki ottaa huomioon ilmastonäkökulman kaikessa merkittävässä päätöksenteossään
10. Kehitetään edelleen digitaalisia palveluita ja sähköisiä asiointikanavia
11. Ilmastoasioista viestitään aktiivisesti ja tarjotaan vinkkejä vähähiiliseen arkeen
12. Hinkulähetteläs edistämään ilmastotoimenpiteiden toimeenpanoa
13. Lisätään sidosryhmäyhteistyötä ilmastoasioissa
14. Kaupungin henkilöstöä koulutetaan ilmastoasioissa
15. Vihreä Lippu -koulujen määrää lisätään ja sisällytetään ilmastokasvatusta entistä laajemmin koulujen ja varhaiskasvatuksen toimintaan
16. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä huomioidaan ilmastonmuutosta hillitsevät elintavat hyvinvointia rakentavien valintojen tukemisessa
17. Edistetään jakamistaloutta laajentamalla lainattavien ja vuokrattavien tuotteiden tarjontaa kirjastoissa
18. Ilmastoviisaista ratkaisuihin myönnetään maksukevennyksiä kaupungin taksoissa
19. Järjestöavusten myöntämiskriteereissä ilmastoasiat ovat mukana
20. Edistetään etätyötilojen tarjontaa kaupungin kiinteistöissä
21. Huomioidaan ristikkäisvaikutukset ilmastoasioiden kehittämisessä

Toimenpiteet ovat luonteeltaan jatkuvia eli toimenpiteitä tehdään ilman määräaikoja kaudella 2024-30.

Edellä oleva toimenpideluettelo on toiminnan järjestämisen sisältöjen kannalta katsottuna laaja, mutta toisaalta kaikki toimenpiteet ovat eriaikaisesti toteutettavissa. Osa toimenpiteistä voi edellyttää pitkääkin pohtimista, osa taas on helposti toteutettavissa.

Toimenpideluettelo on myös kattava, luetteloa ei ole välttämätöntä täydentää.

Toimenpiteiden suuri määrä tarkoittaa sitä, että toteutusta on pilkottava tarkoituksenmukaisesti osiin. Kaikki vastualueet ja tehtäväalueet eivät voi toteuttaa toimenpiteitä samalla tavalla eikä se ole perusteltua.

Tehtävä- ja vastuualueita on tarpeen ohjeistaa niin, että ilmastotiekartan

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta
Hyvinvointilautakunta

§ 21
§ 138

24.04.2023
30.11.2023

toimenpiteiden mukaiset konkreettiset tavoitteet/toimet kirjataan vuosittain joko toimintasuunnitelmiin tai luvuvuosisuunnitelmiin. Näin saadaan talteen ilmastotiekartan toteutustoimet raportointia varten.

Oheismateriaali

- ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausunтовaihe syksy 2023

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;
2. antaa pyydetyt lausunnon edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös

Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.

Otteen oikeaksi todistaa

5.12.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Päivi Alanen
pöytäkirjanpitäjä

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta
Hyvinvointilautakunta

§ 21
§ 138

24.04.2023
30.11.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 138

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Tekninen lautakunta

§ 171

13.12.2023

Lausuntopyyntö Ylöjärven ilmastotiekartan 2024-2030 päivitys / Teknisen lautakunnan lausunto

Tekninen lautakunta 13.12.2023 § 171

240/11.00.01/2022

Valmistelija

Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, kehityspäällikkö Mari Ruissalo

Taustaa

Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennelmä vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään. Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lautakunnilta lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024–2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä.

Teknisen lautakunnan lausunto

Päivitystyössä Ylöjärven kaupungin ilmastotiekartassa on yhteensä lähes 80 toimenpidettä, joista noin 50 % on ollut mukana kaupunginvaltuuston 8.6.2020 § 41 hyväksymässä Hinku-tiekartassa. Toimenpiteet on jaoteltu viiteen eri kategoriaan, jotka ovat Maankäyttö ja liikenne, Energia, Kiertotalous ja Kulutus, Sopeutuminen ja Kehittyvä ilmastotyö.

Eryteisesti joukkoliikenteeseen, energian käyttöön, kiinteistöihin ja alueiden kehittämiseen liittyvät toimenpiteet on kohdistettu tiekartassa tekniikka- ja ympäristöosaston edistämisvastuulle.

Toimenpiteitä tullaan toteuttamaan tarkastelujaksolla vuosina 2024–2030 annettujen määrärahojen ja resurssien puitteissa.

Ilmastotiekartan tavoitteita on jatkossa tarkoitus seurata vuosittain ja sitoa se kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tämä on hyvä tavoite, sillä ilmastotoimenpiteillä on usein myös suoria tai epäsuoria kustannusvaikutuksia.

Ilmastotiekartan uudistetut toimenpiteet ovat pääosin kaupungin strategian, maankäytön linjausten sekä seudullisten tavoitteiden mukaisia. Tekninen lautakunta kiinnittää huomioita kahteen Sopeutuminen-kategorian toimenpiteeseen, joiden osalta esitetään seuraavassa muutosehdotukset.

Toimenpide: Mahdollistetaan kaupungin tonttien luovutus puustoisina.

Kaupungin asunto- ja yritystonttien luovuttaminen puustoisina eteenpäin koetaan ongelmalliseksi. Puustoinen yritystontti tai omakotitontti ei välttämättä ole kovin kiinnostava. Ylöjärven Yrityspalvelun kokemuksen mukaan esimerkiksi yritystonttien myynnilisyyks kasvaa selvästi tonteilla, joilta on jo poistettu puusto. Omakotirakentajalle puustoinen tontti on käytännössä pelkkä kustannusrasite. Omakotitonttien rakentumisaikataulut myös vaihtelevat, jolloin jo rakennettujen tonttien väliin jäävien puustoisten tonttien osalta rakennettavan alueen puiden poisto voi olla jo merkittävästi vaikeampaa, mikä edelleen nostaa tarvittavien puiden poistamisen kustannuksia. Arvion mukaan omakotirakentaja joutuisi ostamaan puiden poiston, mutta puut poistava toimija voi myös myydä puut vielä erikseen. Kyseessä olisi tulonsiirto kaupungilta muille toimijoille, minkä lisäksi luotaisiin teknis-taloudellinen rasite rakentajille.

Tonteille jäävät puut muodostaisivat rajoitteita tontin rakentamiselle tontin laajuudessa, pinnan korkeusaseman muotoilussa ja tontin sisäisissä massansiirroissa. Tontin sisäisten massansiirtojen rajoite vaikeuttaa maa-ainesten paikalla käsittelyn toteutumista ja voisi johtaa tontin ulkopuolelta tai tontin ulkopuolelle erikseen kuljetettavien maa-ainesten määrän kasvuun. Tällaisessa tapauksessa tontin puustoisena luovutus kääntyisi helposti jopa hiilineutraalisuustavoitteiden vastaiseksi.

Alueella aikaisemmin kasvaneet puut joutuvat helposti täyttöjen ja kaivujen vaikutuspiiriin, jolloin niiden selviytyminen pitkäaikaisesti voi vaarantua. Todennäköistä olisikin, että rakentaja kuitenkin poistaa puuston, eikä puustoisena luovutuksen hiilineutraalisuustavoitteet toteutuisi.

Ylöjärven kaupunki poistaa asemakaavojen toteuttamisen yhteydessä puustoa vain lintujen pesintäkauden ulkopuolisena ajanjaksona.

Rakentajien osalta puustoa tulee helposti poistettua hankkeiden aikatauluihin pohjautuen myös lintujen kiivaimpaan pesintäaikaan. Ylöjärven kaupungin omana työnä asemakaavan toteuttaminen voidaan aina ajoittaa lintujen pesintärauhaa kunnioittavaan ajankohtaan.

Tekninen lautakunta esittää, että toimenpide-ehdotus, jossa kaupungin tontit voitaisiin luovuttaa puustoisina, poistetaan. Tilalle esitetään otettavaksi käyttöön asemakaavamerkintä uudelleen istutettavista tontinosista. Tällöin tontin toteuttaminen voitaisiin edelleen tehdä tontin tarvitsijan ehdoilla ilman puustosta aiheutuvia lisärasitteita. Istutettaville tontinosille voitaisiin valita kuhunkin paikkaan parhaiten sopiva puu- tai kasvilaji, jolloin ne säilyisivät alueella mahdollisimman pitkään. Taimesta kasvanut uusi puusto säilyy paikalla todennäköisesti paljon paremmin, kuin vanha puusto, jonka alkuperäisiä elinolosuhteita on jouduttu jo muuttamaan mm. ympäröivien alueiden hakkuilla ja maanrakennustöillä. Nämä vaikuttavat esimerkiksi vesitalouteen, sekä tuuli- ja valo-olosuhteisiin. Tulee myös huomioida, ettei vanhakaan puusto ole ikuista, vaikka se onnistuttaisiinkin säilyttämään rakennusvaiheessa. Sekin joudutaan yleensä joka tapauksessa jossain kohtaa poistamaan kuoleman, sairauden tai muun takia. Uudelleen istutettu, oikein valittu ja hoidettu puusto säilyy paikalla helposti kymmeniä vuosia. Näin myös tontin omistaja pääsee valitsemaan ja vaikuttamaan tonttinsa kasvillisuuteen ja viihtyvyyteen, joka todennäköisesti edistää sitäkin asiaa, että puustoisuus halutaan säilyttää tulevaisuudessakin.

Toimenpide: Kaupungin metsien hoitokäytäntöjä kehitetään siten, että ne ovat ilmastonmuutosta hillitseviä sekä sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta edistäviä.

Ylöjärven kaupunki noudattaa omien metsien käsittelyssä kestävästä metsänhoidon periaatteita. Käytännöksi on muodostunut muun muassa, että pääte- tai avohakkuut eivät ole ensisijainen metsänhoitomuoto, vaan mahdollisuuksien mukaan pyritään hyödyntämään myös muita vaihtoehtoja, kuten jatkuvaa kasvatusta, pienaukkohakkuuta, kaistalehakkuuta jne. Keinovalikoimassa ensisijaisempia toimenpiteitä ovat monet muut metsänhoidon toimenpiteet. Ehdotettu toimenpide ei tunnista olemassa olevia metsänhoidon käytäntöjä, minkä lisäksi se sisältyy merkittävältä osin toimenpidelistan edeltävään kohtaan "Selvitetään kaupungin metsien hiilinielut ja vahvistetaan niitä". Myös budjettivaatimuksia on tarkasteltu osastolla, eikä metsiin kohdistu sen osalta kovia tulospaineita. Suurin osa kaupungin hakkuutuloista on koostunut viime vuosina mm. taajamametsien lievestä hoitotoimenpiteistä ja kaava-alueiden valmisteluista. Metsien käyttö on siis ollut käytännössä hyvin maltillista.

Tekniikka- ja ympäristöosasto on jo vuosina 2021–2022 etsinyt tietoa, miten kaupungin metsien hiilinielut ja -varastot voitaisiin todentaa. Tavoitteena oli, että em. tietoja vasten voitaisiin myöhemmin todeta ja raportoida mm. metsähoidon toimenpiteiden vaikutus lyhyellä ja pitkällä aikavälillä kaupungin metsien hiilinieluihin ja -varastoihin.

Tekninen lautakunta esittää, että toimenpide-esitys kaupungin metsien hoitokäytäntöjen kehittämistä siten, että ne ovat ilmastonmuutosta hillitseviä sekä sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta edistäviä poistetaan itsenäisenä toimenpide-ehdotuksena ja sisällytetään se toimenpide-ehdotukseen kaupungin metsien hiilinielujen selvittämisestä ja vahvistamisesta.

Liitteet

Hinku tiekartan päivitys 2023
Lausuntopyyntö

Lisätiedot

Kehityspäällikkö Mari Ruissalo, p. 044 486 3124,
mari.ruissalo@ylojarvi.fi,
Metsävastaava Veli-Pekka Hakala, p. 044 431 4008, veli-
pekka.hakala@ylojarvi.fi,
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, p. 050 384 8383,
ari.jokihaara@ylojarvi.fi

Esittelijä

Kaupunkirakennejohtaja

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen lausunnon Ylöjärven ilmastotiekartasta 2024–2030.

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Kirsi Salojärvi teki kaksi muutosehdotusta esityslistalle seuraavasti:

Ensimmäinen muutosesitys sivulla 14 viimeinen kappale joka alkaa Tekninen lautakunta esittää, että toimenpide-ehdotus, jossa kaupungin tontit voitaisiin luovuttaa puustoisina, poistetaan.

Muutosesitys: Tekninen lautakunta ei estä puustoisien tontinluovutuksen mahdollistamista, mutta kehittää toimenpiteitä löytääkseen tasapainon.

Toinen muutosesitys sivulla 15

Alkuperäinen sivun viimeinen kappale: Tekninen lautakunta esittää, että toimenpide-esitys kaupungin metsien hoitokäytäntöjen kehittämistä siten, että ne ovat ilmastonmuutosta hillitseviä sekä sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta edistäviä poistetaan itsenäisenä toimenpide-ehdotuksena ja sisällytetään se toimenpide-ehdotukseen kaupungin metsien hiilinielujen selvittämisestä ja vahvistamisesta.

Muutos: Kyseinen yllä oleva osa poistetaan lausunnosta kokonaan.

Muutos esitys:

Sivun 15 toinen kappale ja kappaleen loppuosa jossa seuraava teksti "Selvitetään kaupungin metsien hiilinielut ja vahvistetaan niitä" tämän jatkoksi muutos esitys alla:

..."edelleen ilmastonmuutosta hillitsevän sekä sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta edistävin käytäntein. Jo ennen selvityksen valmistumista painotetaan uuden luonnonsuojelulain (9/2023) kohtia Varovaisuusperiaate (7 §) sekä Kunta luonnonsuojelun toimijana (11 §)."

Mainitut lainkohdat kuuluvat näin:

7 § Varovaisuusperiaate: "...päätöksenteossa kiinnitetään huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi olemassa varmistettua tieteellistä tietoa."

§ 11: "Kunta edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua sekä maisemansuojelua alueellaan.")

Koska muutosehdotukset eivät saaneet kannatusta, ne raukesivat ja esittelijän tekemä pohjaehdotus tuli teknisen lautakunnan päätökseksi.

Jäsen Riitta Siikaniva poissa kokouksesta klo 19:24 – 19:26 pykälän käsittelyn aikana.

Otteen oikeaksi todistaa

18.12.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Niina Ojaniemi
hallintosihteeri

Jakelu

Kehitysjohtaja Sari Soini
Kehityspäällikkö Mari Ruissalo
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara
Metsävastaava Veli-Pekka Hakala

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 171

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Tekninen lautakunta

§ 171

13.12.2023

Pöytäkirjan ote toimitettu sähköpostitse jakelussa mainituille 18.12.2023.

Lausuntopyyntö Ylöjärven ilmastotiekartan 2024-2030 päivitys / Ympäristölautakunnan lausunto

Ympäristölautakunta 14.12.2023 § 136
240/11.00.01/2022

Valmistelija Johtava rakennustarkastaja Johanna Venäläinen, kehityspäällikkö Mari Ruissalo

Taustaa

Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostoon ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään. Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lautakunnilta lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024–2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä.

Ympäristölautakunnan lausunto

Ilmastotiekartassa esitetyt toimenpiteet ovat hyviä. Kaupungin ilmastotyöryhmässä ilmastotiekartan laadintaan on osallistunut aktiivisesti kaksi edustajaa kaavoituksesta ja yksi edustaja ympäristönsuojelusta. Lautakunnalla ei ole tässä vaiheessa tarvetta esittää muutoksia tai lisäyksiä ilmastotiekartassa esitettyihin toimenpiteisiin.

Oheismateriaali Hinku tiekartan päivitys 2023
Lausuntopyyntö

Esittelijä Kaavoituspäällikkö

Päätösehdotus Ympäristölautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen lausunnon Ylöjärven ilmastotiekartasta 2024–2030.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Ympäristölautakunta

§ 136

14.12.2023

Otteen oikeaksi todistaa

20.12.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Anna Peltola
Pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Kehitysjohtaja

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Ympäristölautakunta

§ 136

14.12.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 136

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys / Lapsi- ja nuorisoneuvoston lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämillä menetelmillä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaa tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Oheismateriaali	- ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausuntovaihe syksy 2023
Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Lapsi- ja nuorisoneuvosto antaa lausuntonsa kokouksessa käytävän keskustelun jälkeen.
Päätös	Keskustelun jälkeen kirjattiin lapsi- ja nuorisoneuvoston lausuntona, että se pitää materiaali kattavana ja sillä ei ole siihen lisättävää. -----

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta

§ 21

24.04.2023

Lapsi- ja nuorisoneuvosto

§ 73

28.11.2023

Otteen oikeaksi todistaa

28.11.2023

<Lisaa nimi>

<Lisaa titteli>

Mielenterveysneuvosto

Ylöjärven Mielenterveysneuvoston lausunto Kehityspalveluille ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmälle

Päätösehdotus: Mielenterveysneuvosto antaa lausunnon mielenterveysvaikutusten näkökulmasta Kehityspalveluille ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmälle koskien Ylöjärven ilmastotiekartta 2024-2030

Päätös: Ilmastonmuutos vaikuttaa ylöjärveläisten mielenterveyteen kuten muuhunkin terveyteen. Ilmaston muuttuminen voi vaikuttaa mielenterveyteen pitkällä aikavälillä tai äkillisten kriisien kautta. Ilmaston muuttumisesta aiheutuvaa ahdistuneisuutta kutsutaan ilmastoahdistukseksi. Ilmastonmuutos herättääkin ahdistuksen lisäksi monia muitakin tunteita. Huolestuneisuuden ja ahdistuneisuuden on jo havaittu yleistyneen Suomessa, erityisesti nuorten parissa.

Ilmastonmuutos voi vaikuttaa mielenterveyteemme muuttamalla tottumuksiamme nukkua, syödä ja liikkua. Mahdollisesti se voi altistaa vähitellen myös suoraan mielialahäiriöille, ahdistuneisuushäiriöille tai unihäiriöille sekä voimistaa jo näitä häiriöitä sairastavien oireita.

Oma toimijuus ja kokemus asioihin vaikuttamismahdollisuuksista vähentää ahdistusta, joten asukkaille on oltava tarjolla konkreettisia keinoja ja valintamahdollisuuksia vaikuttaa omalta osaltaan ilmaston lämpenemisen hidastamiseen.

Mielenterveysneuvosto pitää erittäin tärkeänä kaupungin ilmastotiekartan päivittämistä mielenterveyteemme vaikuttavana tekijänä ja pitää ilmastotiekartan sisältöjä perusteltuina. Neuvosto korostaa ilmaston ja ympäristön merkitystä positiivisen mielenterveyden edistämiseksi.

Jenni Mäkinen
mielenterveysneuvoston sihteeri

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys/Kuru-neuvoston lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämillä menetelmillä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaa tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Oheismateriaali

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kuru-neuvosto keskustelee asiasta ja antaa lausuntonsa Ylöjärven ilmastotiekartan päivitykseen.

Päätös

Kuru-neuvosto toivoo, että ilmastotiekartan kohdassa ”Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne” joukkoliikenneyhteydet turvattaisiin myös haja-asutusalueilla. Kuru-neuvosto pitää hyvänä, että vähentyviä linja-autovuoroja korvataan palveluliikenteellä, mutta palveluliikennettä tulisi olla arkisin Kurusta Kyrönlahteen myös ennen kello seitsemää.

Kuru-neuvosto ehdottaa ilmastotiekartan kohdassa ”Uudistuva energian tuotanto ja kulutus”, että Kurun uuteen yhtenäiskouluun lämpö toimitettaisiin alueella olevasta kaukolämpöverkostosta ja koulu lämmitettäisiin paikallisella hakkeella. Hake on uusiutuva energiamuoto, jota tuotetaan lähellä, jolloin kuljetuksesta syntyvät päästöt jäävät vähäisiksi.

Kuru-neuvosto katsoo, että ilmastotiekartan kohdassa ”Kiertotalous ja kestävä kulutus” tulisi huomioida toimivan kierrätys-/ lajittelusysteemin saaminen Kurun uuteen yhtenäiskouluun. Neuvosto ehdottaa, että uuteen kouluun tulisi oma valmistuskeittiö, jotta ruokahävikki saataisiin minimiin. Valmistuskeittiö vähentäisi ruokahävikkiä ja ruuan kuljetuksesta syntyviä päästöjä enemmän ja olisi siten ilmastoystävällisempi kuin jakelukeittiö. Ruokahävikkiä vähentäisi myös ruuan jakaminen esim. seurakunnan kautta.

Kuru-neuvosto ehdottaa myös, että Salen takapihan jätepieste siirrettäisiin tien toiselle puolelle, koska siellä on enemmän tilaa jätepiesteelle. Jätepiesteiden siirrolla lisättäisiin saavutettavuutta ja helpotettaisiin jätepiesteellä asiointia. Samalla torialueesta tulisi siistimpi ruokamyyntiä varten ja viihtyisämpi paikka.

Otteen oikeaksi todistaa

20.11.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Leila Gröndahl
Pöytäkirjanpitäjä

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys/Viljakkala-neuvoston lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämällä menetelmillä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seuranta tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Oheismateriaali

- ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausuntovaihe syyskuu 2023

Päätösehdotus

Viljakkala-neuvosto keskustelelee asiasta ja antaa lausuntonsa Ylöjärven ilmastotiekartan päivitykseen.

Päätös

Viljakkala-neuvosto katsoo, että ilmastotiekartan kohdassa eheä maankäyttö, tulee huomioida kaupungin kehitystä siten, että kaikkia kaupunginosia tulee kehittää yhdenvertaisesti eikä kaavoituksen ja maapoliittisin keinoin pidä vaikeuttaa asemakaavojen ulkopuolista kehittämistä.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kehittämistoimikunta

§ 21

24.04.2023

Viljakkala-neuvosto

§ 37

23.11.2023

Liikenteen hiilidioksidipäästöt vähenevät jo luonnostaan kun ajoneuvokanta uudistuu ja polttoaineet kehittyvät. Tämäkin kehitys tukee koko kaupungin kehittämistä.

Otteen oikeaksi todistaa

28.11.2023

Päivi Alanen
pöytäkirjanpitäjä

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys / Hyvinvointilautakunnan lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkoston kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämällä menetelmällä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.
Päätös	Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138

Sivistysjohtaja Matti Hursti

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaa tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Ilmastotiekartassa ehdotetut toimenpiteet

Tiekartassa esitetyt toimenpiteet (ks. oheismateriaali) on ryhmitelty viiden otsikon alle:

Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne

- 22 toimenpidettä

Uudistuva energian tuotanto ja kulutus

- 13 toimenpidettä

Kiertotalous ja kestävä kulutus

- 14 toimenpidettä

Sopeutuva ja luonnon monimuotoisuutta tukeva kaupunki

- 12 toimenpidettä

Kehittyvä ilmastotyö

- 18 toimenpidettä

Sivistysosastoa tai kaikkia osastoja koskevat seuraavat toimenpiteet:

1. Palvelurakenne suunnitellaan hiilineutraalia arkea tukevaksi
2. Päästövähennys on kriteerinä kuljetusten hankinnassa ja reittien koordinoinnissa

3. Kaupungin kiinteistöjen valaistusta ja katuvalaistusta vaihdetaan ledtekniikkaan sekä tuetaan muita toimijoita vastaavissa hankkeissa
4. Ilmastokriteerejä käytetään kaupungin hankinnoissa
5. Ruokahävikkiä vähennetään kaupungin ruokapalveluissa
6. Nostetaan kaupungin kiinteistöjen käyttöastetta monipuolistamalla niiden käyttöä
7. Kaupungin toimitiloihin hankitaan ensisijassa kierrätyskalusteita
8. Kaupungin varautumissuunnitelmissa huomioidaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat ääri-ilmiöt
9. Kaupunki ottaa huomioon ilmastonäkökulman kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan
10. Kehitetään edelleen digitaalisia palveluita ja sähköisiä asiointikanavia
11. Ilmastoasioista viestitään aktiivisesti ja tarjotaan vinkkejä vähähiiliseen arkeen
12. Hinkulähtettiläs edistämään ilmastotoimenpiteiden toimeenpanoa
13. Lisätään sidosryhmäyhteistyötä ilmastoasioissa
14. Kaupungin henkilöstöä koulutetaan ilmastoasioissa
15. Vihreä Lippu -koulujen määrää lisätään ja sisällytetään ilmastokasvatusta entistä laajemmin koulujen ja varhaiskasvatuksen toimintaan
16. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä huomioidaan ilmastonmuutosta hillitsevät elintavat hyvinvointia rakentavien valintojen tukemisessa
17. Edistetään jakamistaloutta laajentamalla lainattavien ja vuokrattavien tuotteiden tarjontaa kirjastoissa
18. Ilmastoviisaista ratkaisuista myönnetään maksukevennyksiä kaupungin taksoissa
19. Järjestöavusten myöntämiskriteereissä ilmastoasiat ovat mukana
20. Edistetään etätyötilojen tarjontaa kaupungin kiinteistöissä
21. Huomioidaan ristikkäisvaikutukset ilmastoasioiden kehittämisessä

Toimenpiteet ovat luonteeltaan jatkuvia eli toimenpiteitä tehdään ilman määräaikoja kaudella 2024-30.

Edellä oleva toimenpideluettelo on toiminnan järjestämisen sisältöjen kannalta katsottuna laaja, mutta toisaalta kaikki toimenpiteet ovat eriasteisesti toteutettavissa. Osa toimenpiteistä voi edellyttää pitkäkin pohtimista, osa taas on helposti toteutettavissa.

Toimenpideluettelo on myös kattava, luetteloa ei ole välttämätöntä täydentää.

Toimenpiteiden suuri määrä tarkoittaa sitä, että toteutusta on pilkottava tarkoituksenmukaisesti osiin. Kaikki vastualueet ja tehtäväalueet eivät voi toteuttaa toimenpiteitä samalla tavalla eikä se ole perusteltuakaan.

Tehtävä- ja vastuualueita on tarpeen ohjeistaa niin, että ilmastotiekartan toimenpiteiden mukaiset konkreettiset tavoitteet/toimet kirjataan vuosittain joko toimintasuunnitelmiin tai lukuvuosisuunnitelmiin. Näin saadaan talteen ilmastotiekartan toteutustoimet raportointia varten.

Oheismateriaali	- ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausuntovaihe syyskuu 2023
Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;

2. antaa pyydetyt lausunnot edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös

Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.

Nuorisovaltuusto 13.12.2023 § 97

240/11.00.01/2022

Nuorisovaltuuston lausunto

Päätös

Nuorisovaltuusto keskusteli asiasta ja päätti kannattaa hyvinvointilautakunnan tekemää lausuntoa.

Koonti yritysvaikutusten arvioinnista: Ylöjärven ilmastotiekartta 2024-2030

Yritysvaikutusten arviointi

Ylöjärven ilmastotiekartan 2024-2030 linjauksilla nähtiin olevan sekä suoria että epäsuoria yritysvaikutuksia. Ilmastotiekartan vaikutukset yritysten toimintaan ovat saatujen vastausten mukaan negatiivisia tai positiivisia riippuen yrityksen toimialasta. Maataloustuottajat näkevät ilmastotiekartan toimenpiteet ja tavoitteet toimintansa kannalta osin rajoittavina. Päätöksen nähdään vaikuttavan positiivisesti työvoiman saatavuuteen erityisesti joukkoliikenteen kehittyessä. Yritykset toivovat, että ilmastotiekartan toimenpiteet eivät nosta yritysten yleistä kustannustasoa ja lisää yritystoiminnan byrokratiaa.

Koonnin toteutti Ylöjärven Yrityspalvelu Oy

Perusraportti

Ylöjärven ilmastotiekartta 2024-2030

Luonnos toimenpiteiksi

Vastaajien kokonaismäärä: 8

Mitä toimenpiteitä tiekartasta vielä puuttuu?

Vastaajien määrä: 8

Vastaukset

Viherympäristöjen monimuotoisuuden ja laadun lisäksi toivoisin myös mainintaa määrän lisäämisestä. Etenkin keskustassa, jos/kun asukasmäärät kasvavat. Viheralueet tulevat suuremmalle kulutukselle. Hienoa, kun lisätään katettuja pyöräpysäköintipaikkoja ja levähdyspenkkejä. Lisäksi olisi hienoa, jos lisättäisiin myös katettuja, tilavia ja turvallisempia linja- autopysäkkejä. Voisiko vihreä lippu koulujen lisäksi olla myös vihreä lippu yrityksiä.

Kaupunki voisi tukea henkilöstön työmatkoja tarjoamalla tietyn määrän ilmaisia matkoja joukkoliikenteessä vuosittain. Mm Helsinki toimii näin. On myös rekrytointiin positiivisesti vaikuttava asia ja loisi positiivista työnantajakuva/ kaupunkikuvaa kokonaisuudessaan. Bussien harvat vuorovälit eivät houkuttele liikkumaan kaikilla alueilla bussilla. Jos joutuu odottamaan tunnin bussia, valitsee ymmärrettävästi oman auton.

En löytänyt projektista tiedottamista kaupunkilaisille ja erityisesti kaupunkilaisten mukaan ottamiseksi. Lisätä voisi toimenpiteitä, joihin kaupunkilaiset voivat osallistua.

Konkreettiset keinot metsien hiilinielujen vahvistamiseksi ja metsien hoitokäytäntöjen kehittämiseksi. Niitä voisivat olla avohakkuista luopuminen kaupungin omistamissa metsissä, suojelualueiden lisääminen ja hoidetuilla alueilla jatkuvaan kasvatukseen perustuva metsänhoito

Etäkokoontumisia voisi suosia, jolloin matkoja ei tarvitse tehdä eikä matkakustannuksia maksaa. Materiaalien kierrättämisen tulee tehdä helpoksi ja houkuttelevaksi. Lähimatkailun mahdollisuuksia tulee pitää esillä ja mahdollistaa kohteiden kehittäminen. Viitoituksella ja opasteilla voidaan ohjata kerralla oikeaan, ei tarvitse haeskella.

-Puita pitää istuttaa lisää! Monipuolisesti eri lajeja, matalista vuorimännnyistä korkeaksi kasvaviin puihin. Ylöjärvellä on monta leikkipuistoa, jossa ei ole tarpeeksi suojaa kesän kovimmilla helteillä, jolloin perheet eivät voi mennä sinne kuumina päivinä. -Yhteistyön tekeminen paikallisjärjestöjen kanssa. SLL Ylöjärvellä on valtavasti hiljaista tietoa kaupungin luonnosta sekä Martoilla varmasti myös. -Talkootöin tehtäviä ilmastotoimia voisi harkita. Kaupunkilaisten osallistaminen olisi esimerkiksi Kaupunkiluonto-illassa toisi takuulla enemmän ajatuksia, kuin tämän kyselyn kautta. Jos ei eksy kaupungin sivuille, tämä kysely on mennyt totaalisesti ohi. Kehitetään lähimatkailukohteita.

Aina kun kaavoitetaan uutta rakennusmaata tai ylipäättään laajennetaan rakennettua infraa (ts. kun luontoa katoaa), kaupunki voisi luvata istuttaa uutta metsää vastaavankokoinen ala johonkin muualle. Kestävästi. Tällainen lupaus pitäisi kaikkien maiden ja kaupunkien tehdä maailmanlaajuisesti. Mutta Ylöjärvi voisi olla upeana esimerkkinä muille!!

Hei! Tiekartasta puuttuu kokonaan luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen sekä hiilinieluista huolehtiminen. Ylöjärven tulee pikimmiten suojella kaikki vanhat metsänsä (eli koskemattomat, Etelä-Suomessa harvinaiset, monien lajien kotimetsät). Tällaisia on muun muassa Siivikkalassa. Tiekartaan tulee sisällyttää ympäristön ja luonnon kannalta tärkeimmät perusasiat ja Ylöjärven tulee olla luonnonsuojelun edelläkävijä. Kaavoittaa voi myös muualle kuin ikimetsiin. Kaupungin tulee kartoittaa ja tavoitella suojelualueiden lisäämistä (Helvetinjärvi-Seitseminen) eli huolehtia ilmaston ja ympäristön kanmalta perusasioista, eikä keskittyä vain lillukanvarsiin.

Muuta palautetta päivitetystä toimenpiteistä:

Vastaajien määrä: 8

Vastaukset

Ilmastotiekartassa on paljon hyviä toimenpiteitä. Suunnitelman eteen on tehty paljon hyvää työtä. Kiitos ! Ylöjärvi tavoittelee suurta kasvua asukasmäärän ja yritystoiminnan osalta. On rakennettava paljon ja tiheästi. MTV uutisissa 17.3.2023 uutisoitiin, että rakentaminen muodostaa 30-40 % maapallon hiilijalanjäljestä. Luku on suuri, vaikka se paikallisesti jäisi tuon allekin. Ja vaikuttaisi olevan ristiriidassa Ylöjärven ilmastotiekartan kanssa. Tämän tiedon valossa toimenpiteenä se, että kaupunki huomioi ilmastonäkökulman kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan, tulee haasteiden eteen. Tämän tiedon valossa myös monet asukkaalle ja esim. eri laitoksille suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat kovin pieniltä. Pohdin myös yritysten tuotteiden kuljetuksia, niitä lienee paljon. Miten niiden ilmastovaikutukset huomioitaisiin. Ylöjärvellä on kaupungin sisäisesti vaikea liikkua hoitamassa asioitaan/harrastamassa eri paikoissa, jos ei ole omaa autoa. Kutsu- ja tilausliikenne ei tuo vastausta yksittäiselle asukkaalle tähän pulmaan. Elolla esim. on eri liikkeillä ja palveluilla pitkät välimatkat, joiden välit ja isot parkkipaikat ei ole tarkoitettu käveltäviksi ostosten kera. Jalkakäytävääkin on osittain vain toisella puolen tietä.

Hyviä tavoitteita, mutta kaikkein tärkeintä on myös saavuttaa ne!

Lähes jokaisessa toimenpiteessä on koko osasto vastuun ottajana ja aikataulu 'jatkuva'. Toivottavasti nämä yleiset toimenpiteet jaetaan pian pieniksi askeleiksi, joissa on selkeä vastuuhenkilö ja aikataulu. Kaikkiin toimenpiteisiin lisättävä mittari, jonka avulla me kaupunkilaisetkin voimme seurata,missä mennään ja mittarin arvo, joka projektilla on saavutettava. Myös toivon, että hankkeisiin laitettavat eurot arvotetaan saavutettaviin säästöihin.

Kaikki ovat oikein hyviä ja kannatettavia toimenpiteitä, mutta kirjoitettu niin ylätasolle, että konkreettisia toimenpiteitä on vaikea hahmottaa. Ylätason tavoitteita tulisikin pian täsmentää kohti todellisia tekoja.

Asutuksen keskittäminen joukkoliikennekäytävien varrelle on hyvä tavoite, mutta asutusta tulee mahdollistaa myös muualle. Huoltovarmuus tulee ottaa huomioon. Puurakentamista tulee suosia. Ruuan kotimaisuuteen, lyhyisiin kuljetusmatkoihin ja vastuulliseen kasvatukseen tulee kiinnittää huomio. Kiertotalouden kannalta on hyvä hyödyntää jo olemassa olevaa sen sijaan, että rakennetaan uutta.

Hyvä tiedottaminen. Tiedottakaa paikallislehdessä, facessa, instassa. Usein ilmastotoimiin liittyy paljon skeptistä muutosvastarintaa. Tämä taas johtuu asenteista mutta myös tietämättömyydestä. Teillä olikin kirjattuna, että kaupunkilaisia tulisi valistaa ilmastoasioista. Kyllä. Kannustetaan kaupunkilaisia pieniin arjen tekoihin, joilla on merkitystä.

Erinomaisia toimenpiteitä kaikki. Hyvä Ylöjärvi!

Toivon, että tiekartan tarkoitus on olla muutakin kuin viherpesua. Nyt konkreettiset toimet puuttuvat kokonaan. Kaavoitus on tärkeä osa ilmastotekoja, minkä vuoksi on linjattava, ettei yksikään luontoarvoiltaan tärkeä kohde jää kaavoituksen alle.

Howspace työtila valtuutetuille, kommentointi lausuntovaiheen aikana

Teema Kommentti

Maankäyttö ja liikenne

Asuinalueiden kytkeminen joukkoliikenteen varrelle on pidettävä kirkkaana mielessä. Maankäytön ilmasto- ja luontokatoaikutukset aina kaavalla: vältä - vähennä - kompensoi. Kävely ja pyöräily (myös työmatkat) joukkoliikenteen oheen ja reittien sujuvuus ja turvallisuus kehityksen alle.

Energia

Lämmitystapamuutokset: kunnolla vaikuttavuutta muutosremontteihin eli samantien irti polttoon perustuvasta energiasta. Valppautta ja kiinnostusta myös ylipäättään erilaisiin regeneratiivisiin malleihin ja esimerkkeihin.

Kiertotalous ja kestävä kulutus

Ruokapalveluihin kunnianhimoinen hiilineutraaliustiekartta (kts. Voimian esimerkki) sekä yhdessä mietittyjä tuuppauskeinoja (tuuppaus = 'nudge' Raworth, 2018). Voisiko esim. käyttöön ottaa ruokalajikohtaisia hiilijälkilaskureita? Materiaalien kierrätyksessä varmasti vielä paljon hyvää kehityspotentiaalia (esim. koulut - onko kierrättäminen tehty helpoksi? Esim. Lukiolla luokkoakohtaiset kierrätyspisteet, mikä normalisoi ja helpottaa toimintaa.) Kulutuksesta: Esim. aineettomat muistamiset tavarain sijaan. Vesi-intensiivinen tai muovinen krääsä liikelahjoina tai markkinointimateriaalina korvataan muulla. Suuri harkinta tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa. Myös esim. kaikki paperituotteet ekologisesti mahdollisimman kestäviä. Ja tietenkin: lentämisen välttäminen. Jos ei voi toiminnassa joskus välttää täysin, päästöjen vähentäminen reittivalinnalla sekä niiden kompensointi validilla tavalla. Viittasin: Raworth, K. (2018). Donitsitaloustiede - Seitsemän tapaa ajatella kuin 2000-luvun taloustieteilijä. Terra Cognita.

Voimian ympäristötiekartta malliksi <https://voimia.fi/vastuullinen-voimia/ymparistotiekartta/>

Se, onko tavallisella kuluttajalla mahdollisuutta tehdä arjessa ilmastoviisaita valintoja on tavallaan ja pieneltä osin yksilövalintojen piirissä, mutta tosiasia on, että valintojen reunaehdot ja esim. kustannuksia määrittävät monenlaiset yhteiskunnalliset, aikojen saatossa muovatut rakenteet ja prosessit. Siksi rakenteelliseen muutokseen tulisi ilmastotyössä kohdistaa eniten painetta yksittäisen kuluttajan sijaan. Niin monet seikat kun taustalla meitä ohjailevat.

Sopeutuminen

Todella hienoja toimenpiteitä listattuna! Konkreettisesti vaatii isoa ajattelun muuttamista. Yhtäältä pitää hoitaa päästöjen vähentämisessä omat tavoitteet, mutta toisaalta tulee vahvistaa omaa resilienssiä ääri-ilmiöissä selviämiseen. Paahde ja kuumuus huomioidaan mm. päiväkotien ja koulujen sekä puistojen suunnittelussa ja korjauksessa. Katuinfra osalta esim. suuri sademäärä (tai lumi) lyhyessä ajassa. Elinympäristöjen monimuotoisuuden osalta toivoisin, ettei jäätäisi odottamaan jonkun elinympäristön romahdustilaa, vaan parannus- ja ennallistamistoimia tehtäisiin ajoissa. Konkreettisia habitaattien parantamisia ja laajentamisia. Maankäytön osalta aidosti huomioitaisiin, että lajin X riittävän laaja yhtenäinen elinalue säilyy.

Ilmaston liittyvistä syistä johtuva väestön muuttoliike? (ns. ilmastopakolaiset seutukunnalla)

Teema	Kommentti
-------	-----------

Kehittyvä ilmastotyö	
----------------------	--

Mahtavia ideoita kerätty! Ilmastotyö ei ole mistään pois, se tuo. Vahvan kestävyuden periaatteella eteenpäin! Ajoissa oleminen säästää.
Tsemppiä!